

Är fotbollen jämlik och jämställd bland barn och ungdomar?

Bakgrund till studien

70 specialidrottsförbund är i dag med i Riksidrottsförbundet (RF) och fotbollen är den klart största RF-idrotten.

Riksidrottsförbundet anger i sin policy att idrotten bedrivs som en självständig folkrörelse, som bl. a markeras av att den är ideell, demokratisk, öppen för alla, och spridd i alla sociala skikt. Det är uppenbart att såväl jämställdhet som jämlikhet är centrala mål inom idrottsrörelsen.

En av utgångspunkterna för statens stöd till idrotten är att idrotten ska vara öppen för alla, oavsett ålder, kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning samt social, etnisk och kulturell bakgrund samt funktionsnedsättning. Regeringen har också under 2015 fattat beslut om att ge RF ökat stöd för att arbeta med integration. I ett pressmeddelande från socialdepartementet den 14 april 2015 står det: ”Regeringen föreslår en ökning av idrottsanslagen med 32 miljoner redan under 2015 och 64 miljoner årligen från och med 2016. Pengarna ska användas för att stödja idrottsrörelsen i att erbjuda aktiviteter och grundläggande introduktion till föreningslivet och idrottsrörelsen för nyanlända”. Enligt TT uttalar sig idrottsmisten Gabriel Wikström på följande sätt: ”Idrottsrörelsen erbjuder en fantastisk plattform för integration... Idrottsrörelsen har förutsättningarna och är själv beredda att ta detta ansvar... Men för att klara av detta behöver idrottsanslaget höjas”. Även många kommuner, t.ex. Stockholms stad, har till mål med sitt stöd till föreningsidrotten att det ska främja jämställdhet och jämlikhet.

Att studera i vilken utsträckning idrottsrörelsen lyckats nå målen om jämlikhet och jämställdhet är självklart en viktig fråga. Det saknas i stort utvärderingar om detta.

Forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige studerar sedan 30 år tillbaka RF-idrotten. I den kommande skriften ”*Idrottens sociala struktur- en utmaning för idrottsrörelsen*” studeras i vilken grad hela idrottsrörelsen når målen om jämlikhet och jämställdhet. Studien bygger på svar från omkring 70 000 barn och ungdomar i ett antal kommuner. Svarefrekvensen i studien, som är genomförd med ett stratifierat, stratifierat slumpmässig urval, är omkring 80%.

I ett antal mindre rapporter kommer vi att visa i vilken grad fotboll, basket, brottning, boxning, friidrott, golf, gymnastik, handboll, ishockey, budo, orientering, simning, tennis, innebandy och ridning uppnår målen om jämlikhet och jämställdhet. Omkring 40 000 barn och ungdomar ingår i denna studie genomförd 2009-2015. Svarefrekvensen är omkring 80%. I dessa studier kommer vi att undersöka i vilken grad killar respektive tjejer i olika socioekonomiska grupper och killar och tjejer med svensk respektive utländsk bakgrund är med i de olika idrotterna.

Är fotbollen jämlik och jämställd bland barn och ungdomar?

Låt oss först konstatera att omkring 68% av de barn och ungdomar som spelar fotboll i en fotbollsklubb är pojkar.

Pojkfotbollen bland barn och ungdomar

Pojkfotbollen är framgångsrik både när det gäller att nå killar i olika socioekonomiska grupper och när det gäller att nå första och andra generationens invandrarkillar.

Vi ser att pojkar med utländsk bakgrund är med i en fotbollsförening i ungefär samma utsträckning som de pojkar som liksom deras föräldrar är födda i Sverige. Noteras ska att andra generationens invandrapojkar är med i en fotbollsförening i något högre grad än de pojkar som liksom deras föräldrar är födda i Sverige. Svensk pojkfotboll är alltså i dag framgångsrik att nå pojkar med invandrabakgrund.

Några starka och entydiga mönster socioekonomiskt finner vi inte när det gäller killars deltagande i en fotbollsförening. I mellanstadiet ser vi dock att de i högre socioekonomiska grupper deltar mer än de i lägre. Bland högstadiekillar är skillnaderna generellt små med undantag av situationen i Huddinge. I vår stora studie 2009-2013 i gymnasiet finns inga skillnader när det gäller i vilken grad killar i olika socioekonomiska grupper är med i en idrottsförening. I Stockholm bland killar i gymnasiet deltar de i socioekonomisk grupp 1 mer än killar i de övriga fyra socioekonomiska grupperna.

Flickfotbollen bland barn och ungdomar

Flickfotbollen bland barn och ungdomar är inte framgångsrik när det gäller målet om jämlikhet.

Flickor med utländsk bakgrund är med i en fotbollsförening i klart mindre utsträckning än de flickor som liksom deras föräldrar är födda i Sverige. Resultaten kvarstår även efter kontroll för social bakgrund. Jämför vi med studier för t.ex. 10 år sedan har det inte skett någon förbättring.

Tjejer i de lägre socioekonomiska grupperna är med i en fotbollsklubb i mycket mindre utsträckning än tjejer i de högre socioekonomiska grupperna. Detta gäller i alla stadier i samtliga kommuner. Resultaten kvarstår, med något undantag, efter kontroll för invandrabakgrund.

Forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige

Ulf Blomdahl.

ulf.blomdahl@telia.com

tel. 070/ 665 11 21

Stig Elofsson.

stig.elifsson@socarb.su.se

tel. 08/ 16 20 22

Linda Lengheden.

linda.lengheden@gmail.com

tel. 0736/ 81 36 33

Magnus Åkesson.

magnus.akesson@stockholm.se

tel. 08/ 508 27 638

Du kan nu följa forskningsprojektet Ung livsstil i Sverige på Facebook:

<https://www.facebook.com/unglivsstil>